

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

Інна САВИЦЬКА

2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 18 від 07.05.2024 р.

Завідувач кафедри

Руслан СОПІВНИК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПУ «Педагогіка вищої школи»

Лідія ЧЕРЕДНИК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КОМПАРАТИВІСТИКА В ОСВІТІ І НАУЦІ

Галузь знань Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 011 «Освітні, педагогічні науки»

Освітня програма: «Педагогіка вищої школи»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки Васюк О. В.

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни «Компаративістика в освіті і науці»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки	
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Не передбачено	
Форма контролю	Залік, екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1,2	1
Лекційні заняття	30 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	10 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	130 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3/1 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Компаративістика в освіті і науці» є формування компетентності порівняльного аналізу вітчизняної та зарубіжної вищої освіти; наукового та загальнокультурного світогляду шляхом осмислення закономірностей розвитку педагогічної науки й освіти в різних країнах; розвиток компаративістичного мислення здобувачів, спрямованого на пошук ефективних шляхів наукового вивчення і коригування сучасних процесів, що відбуваються в освіті й науці; вміння застосовувати набуті знання в науковій і педагогічній діяльності у сфері вітчизняної та європейської науки й освіти.

Завданнями цієї дисципліни є сприяння розумінню особливостей і тенденцій розвитку вищої освіти і науки, формування навичок аналізу чинників розвитку вищої освіти, зокрема шляхів інтеграції системи вищої освіти України в ЄПВО, якості освіти, особливостей використання інноваційних технологій як засобів її підвищення; формування розуміння інноваційного розвитку освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук, що передбачають проведення досліджень та/або використання інновацій за невизначеності умов і вимог.

загальні компетентності:

- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- ЗК11. Здатність аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, зберігаючи та примножуючи загальнолюдські та національні цінності.

фахові (спеціальні) компетентності:

СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти, розробляти комплексне навчально-методичне забезпечення освітнього компоненту, розробляти та застосовувати діагностичний інструментарій оцінювання академічних досягнень здобувачів освіти.

СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності; реалізувати лідерський потенціал педагога; будувати ефективну комунікативну взаємодію, працювати в команді із суб'єктами освітнього процесу.

СК7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК 10. Здатність до створення толерантного освітнього середовища, до лідерства та управління освітнім процесом; до реалізації здоров'язберігаючого підходу в організації освітнього процесу.

СК 11. Здатність до рефлексії в процесі розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень; проводити самостійні наукові дослідження педагогічних явищ та екстраполювати їх результати в практику викладання.

ПРН7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання; реалізовувати комунікативні стратегії і тактики, методи командування відповідно до контексту педагогічної взаємодії.

ПРН10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації; реалізовувати комплекс функцій управління та лідерства (прогнозування, планування, організації, виконання, контролю, координації і мотивації) в освітньому процесі.

ПРН11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

ПРН12. Аналізувати результати власної педагогічної діяльності і розробляти програму професійного саморозвитку.

ПРН13. Знаходити форми і засоби створення здоров'язбережувального освітнього середовища; аналізувати вплив соціокультурних чинників на трансформаційні процеси у системі освіти та її глобалізацію.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Компаративістика в освіті і науці» для:

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		заочна форма	
	тижні	усього	у тому числі	усього

			л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи компаративної педагогіки та методологія порівняльних досліджень													
Тема 1. Компаративна педагогіка як наука	1	17	2	2			13	20	1	1			18
Тема 2. Історія розвитку компаративістики	3	21	4	4			13	20	1	1			18
Тема 3. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки	5	22	4	4			14	20	1	1			18
Разом за змістовим модулем 1	60		10	10			40	60	3	3			54
Змістовий модуль 2. Трансформації систем освіти													
Тема 1. Реформування освіти: стратегічні пріоритети	9	20	4	4			12	20	1	1			18
Тема 2. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні	12	20	4	4			12	20	1	1			18
Тема 3. Якість вищої освіти	14	20	4	4			12	20	1	1			18
Разом за змістовим модулем 2	60		12	12			36	60	3	3			54
Змістовий модуль 3. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти													
Тема 1. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі		15	4	4			7	15	2	2			11
Тема 2. Менеджмент вищої освіти в сучасному світі		15	4	4			7	15	2	2			11
Разом за змістовим модулем 3	30		8	8			14	30	4	4			22
Усього годин	150		30	30				150	10	10			130

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методи і функції компаративної педагогіки	2

2	Компаративна педагогіка в системі сучасних педагогічних знань	4
3	Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки у світі	4
4	Реформаційні процеси сучасної освіти	4
5	Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні	4
6	Забезпечення якості вищої освіти	4
7	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі	4
8	Менеджменту вищої освіти в сучасному світі	4

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи порівняльно-педагогічних досліджень	20
2	Сучасні порівняльно-педагогічні дослідження	20
3	Діяльність міжнародних організацій у аспекті вирішення глобальних проблем у освіті	20
4	Реформи в системах освіти зарубіжних країн	20
5	Модернізація освітньої діяльності вищої школи	20
6	Досвід університетів щодо забезпечення якості вищої освіти	20
7	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі	15
8	Практична реалізація менеджменту у вищій освіті зарубіжних країн	15

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- екзамен;
- модульні тести;
- реферати.

6. Методи навчання:

- словесні методи (розповідь, пояснення, лекційний метод, дискусія тощо);
- практичні методи (практична робота, розв'язання педагогічних ситуацій);
- наочні методи (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометоди (дистанційні, мультимедійні);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- порівняння;
- мозковий штурм;
- кейс-метод;
- робота в парах.

7. Методи оцінювання.

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- реферати;
- есе;

- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти із навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=150>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Київ: Видавець ФОП Ямчинський О. В. Виготовлювач ТОВ «ЦП «Компринт», 2024. 582 с.
2. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.
3. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.
4. Якість вищої освіти: теорія і практика: навч.-метод. посібн. За наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.); НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

Допоміжні

1. Бабушко С. Р. Гендерність у неформальній/інформальній освіті дорослих: європейські практи. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. № 2. Том 20. С. 10–20.
2. Бойчук І., Козаченко Г. Реалізація студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої та фахової передвищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С. 182–193.
3. Будапештсько-Віденська Декларація про створення Європейського простору вищої освіти (Будапешт, Відень, 12 березня 2010 р.). [http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration\(2010\).pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration(2010).pdf) (дата звернення

25.02.2023 р.).

4. Вища освіта різних країн світу: монографія. За наук. ред. О. І. Шапран. Переяслав: ФОП Домбровська Я. М., 2020. 488 с.

5. Відділ зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Офіційний сайт. <http://ipood.com.ua/viddil-zarubijnih-sistem-pedagogichno-osviti-i-osviti-doroslih/> (дата звернення 18.12.2022 р.).

6. Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України. Офіційний сайт. <https://comparlab.org.ua/> (дата звернення 18.12.2022 р.).

7. Гарашук О. В., Куценко В. І. Інтеграція освіти України в контексті викликів і загроз (досвід США). *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 65. С. 25–31.

8. Голяд І., Тропіна М. Тенденції та інновації професійної освіти в умовах сучасних трансформаційних процесів. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи*: зб. наук. пр. Київ–Львів–Бережани–Кельце. 2022. Вип. 10. С. 23–29.

9. Державна служба статистики України: офіційний сайт. <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 05.02.2023 р.).

10. Європейський Союз: посібн. для журналістів. Київ: Представництво Європейського Союзу в Україні, 2020. 130 с.

11. Інститут освіти впродовж життя ЮНЕСКО. Офіційний сайт: <https://www.uil.unesco.org/en/unesco-institute> <https://www.uil.unesco.org/en/unesco-institute> (дата звернення 23.12.2022 р.).

12. Каленюк І. Глобальний ринок вищої освіти: динаміка та турбулентність. *Університетська освіта*. 2020. №7. С. 28–33. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/35568/uo_20_7_5.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 12.01.2023 р.).

13. Кремень В. Г. (ред.) Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (До 30-річчя незалежності України): монографія. Національна академія педагогічних наук України. Київ: КОНВІ ПРІНТ. 2021. <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> (дата звернення 04.04.2023 р.).

14. Кремень В. Г., Биков В. Ю., Ляшенко О. І., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Мальований Ю. І., Пінчук О. П., Топузов О. М. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України “Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи”, 18–19 листопада 2022 р. *Вісник НАПН України*. 2022. № 4(2). С. 1–49.

15. Лабораторія зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Офіційний сайт. <https://ivet.edu.ua/labs/ivet> (дата звернення 18.12.2022 р.).

16. Локшина О. Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021–2030 рр. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 4. С. 5–17. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/issue/view/38/9> (дата звернення 09.02.2023 р.).

17. Лузік Е., Демченко Н., Проскурка Н. Світові моделі університетської освіти в системі дистанційного навчання. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*: зб. наук. пр. 2020. Вип. 2(17). С. 41–47.

18. Лук'янова Л. Б. Законодавче забезпечення освіти дорослих в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник НАПН України*. 2020. № 2(2). С. 1–5.

19. Міжнародне бюро освіти ЮНЕСКО. Офіційний сайт: <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm> (дата звернення 23.12.2022 р.).

20. Міжнародний інститут планування освіти ЮНЕСКО. Офіційний сайт;

<https://www.iier.unesco.org/en> (дата звернення 23.12.2022 р.).

21. Назукова Н. М. Державне фінансування освіти як фактор економічного зростання. *Економіка і прогнозування*. 2020. № 2. С. 97–119.

22. Організація економічного співробітництва та розвитку. Офіційний сайт: <https://www.oecd.org/about/> (дата звернення 30.12.2022 р.).

23. Паризьке комюніке. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/06/06/12/paris-communiqueua2018.pdf> (дата звернення 23.04.2023 р.).

24. Погляд на освіту 2022: показники ОЕСР. <https://nqa.gov.ua/news/poglad-na-osvitu-2022-pokazniki-oesr/> (дата звернення 01.01.2023 р.).

25. Постригач Н. О. Діяльність провайдерів освітніх послуг у сфері освіти дорослих Туреччини. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2022. Вип. 1 (21). С. 156–170.

26. Про вищу освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2014. № 37–38, ст. 2004.

27. Про освіту: Закон України від 05.06.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38–39 ст. 380.

28. Рада Європи. Офіційний сайт: <https://www.coe.int/en/web/education/cdppe> (дата звернення 24.12.2022 р.).

29. Рилова О. Ю. Світові тенденції розвитку вищої освіти та її якість. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 32. С. 98–102.

30. Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки ХХ–ХХІ століть. Книга 4. Особливості академічного (університетського) підприємництва у США другої половини ХХ – початку ХХІ століть: навч. посіб. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2020. 240 с.

31. Савенко О. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток системи освіти дорослих. *Проблеми освіти*. 2021. Вип. 2(95). С. 25–39.

32. Сальніков О. О., Козлова Л. В. Реалізація концепції навчання протягом життя в управлінні персоналом на публічній службі: деякі теоретичні аспекти. *Public Administration and Regional Development*. 2020. № 10. С. 1223–1246.

33. Сисоєва С. Цифровізація освіти: педагогічні пріоритети. *Освіта і суспільство*. 2021, № 10–11, С. 8–9. <https://naps.gov.ua/ua/press/about-us/2545/> (дата звернення 04.04.2023 р.).

34. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki> (дата звернення 05.02.2023 р.).

35. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти: монографія. [Д. В. Карамишев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін.]. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. 180 с.

36. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування: монографія. За ред. С. Л. Лондара. Київ, 2021. 274 с.

37. Фінагіна О. В., Бітюк І. М., Матвієнко О. Д., Гудима Д. М. Принципи розвитку українського освітнього простору в умовах інформаційної економіки: креативні підходи та європейський досвід. *Зб. наук. пр. ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 65. С. 16–24.

38. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. *Педагогічні науки та освіта*. 2022. Вип. XL–XLI. С. 102–109.

39. Центр порівняльної професійної педагогіки. Офіційний сайт. <https://angl.khnu.km.ua/page.aspx?r=3&p=4> (дата звернення 18.12.2022 р.).

40. Чекіна В. Д., Воргач О. А. Вплив витрат на освіту на економічне зростання: емпірична оцінка. *Економіка промисловості*. 2020. № 3 (91). С. 96–122.

41. Юрченко А. М., Краус К. М., Краус Н. М. Інституційні засади управління фінансовим

забезпеченням закладів освіти: світовий досвід та українська практика. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2022. № 1(9). С. 16–33.

42. Vasiuk, O., Vygovska, S., Malyshevskyi, O., Nychkalo, N., Malyshevska, I., & Zorochkina, T. (2022). Motivation Discourse of Student's Personality in Educational Activity. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 14(1), 196-214. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1/514>.

43. Nataliia Hrechanyk, Oksana Vasiuk, Lesya Matsenko, Nataliia Folomieieva, Oleksii Koriakin & Svitlana Vyhovska. Development of Higher Education of the XXI Century in the World Context in the Face of Global Challenges. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2023. Vol. 12, No. 5, Special Issue 2023. DOI: DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v12n5p96>
<https://www.sciedupress.com/journal/index.php/jct/article/view/24701>